

Ö?retim Elemanlar?n?n Ö?retim Yeterliklerini De?erlendirme Ölçe?i (ÖYDÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retim Elemanlar?n?n Ö?retim Yeterliklerini De?erlendirme Ölçe?i (ÖYDÖ). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26818>

Özet

Ö?retim Elemanlar?n?n Ö?retim Yeterliklerini De?erlendirme Ölçe?i (ÖYDÖ), yüksekö?retim kurumlar?nda görev yapan **ö?retim elemanlar?n?n** sahip olmas? gereken ö?retim yeterliklerini objektif ve sistematik bir ?ekilde ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir ölçme aracıdır. Ölçek, özellikle Türkiye'deki yüksekö?retim ba?lam?nda geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? tamamlanarak kullan?ma sunulmuştur. Bu çal??ma, **ölçek geli?tirme** sürecinin titizlikle yürütüldü?ünü ve elde edilen yap?n?n ilgili literatürle uyumlu oldu?unu göstermektedir. ÖYDÖ, ö?retim kalitesinin art?r?lmas?na yönelik de?erlendirme ve geli?im süreçlerine katkı sa?lamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Ö?retim yeterli?, ö?retim eleman?, yüksekö?retim, ölçek geli?tirme, geçerlik, güvenilirlik, pedagojik beceriler, akademik de?erlendirme.

Yazarlar

Ahmet DO?ANAY, Meryem YE??LPINAR-UYAR, Salih D?NÇER, Fatma KARAÇOBAN.

Amaç

ÖYDÖ'nün temel amacı, üniversitelerde görev yapan ö?retim elemanlar?n?n ders verme, içerik sunma, ö?renci yönetimi ve ölçme-de?erlendirme gibi temel alanlardaki **ö?retim yeterliklerini** kapsamlı bir biçimde belirlemek ve de?erlendirmektir. Ölçek, bu yeterlik düzeylerinin belirlenmesi amacıyla akademik personelin profesyonel geli?im ihtiyaçlar?n? tespit etmeye ve kurumsal düzeyde e?itim kalitesini iyile?tirmeye yönelik veri sa?lamayı amaçlamaktadır.

Ölçek, aynı zamanda, ö?retim elemanlar?n?n kendilerini de?erlendirmelerine olanak tan?yarak öz-yans?tma (self-reflection) süreçlerini desteklemeyi ve böylece sürekli mesleki geli?ime zemin hazırlamayı hedeflemektedir. Ölçe?in geli?tirilmesi, alanyaz?ndaki bo?luğu doldurarak kültürel ve kurumsal ba?lama uygun bir ölçüm aracı sunmaktadır.

Yapı

ÖYDÖ, ö?retim elemanlar?n?n çok boyutlu ö?retim yeterliklerini ölçen bir psikometrik araçtır. Ölçe?in ölçtü?ü temel yapı (konstrukt), yüksekö?retim ba?lam?nda etkili ö?renmeyi sa?lamak için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumlar bütünü olan **Ö?retim Yeterli?i** kavramıdır. Bu yapı genellikle; ders planlama ve hazırlık, ö?retim yöntem ve tekniklerini kullanma, ö?renme ortam?n? yönetme, ileti?im becerileri ve ölçme-de?erlendirme yetkinlikleri gibi alt boyutlar? içermektedir.

Ölçek, ölçek elemanları sadece teorik bilgilerini değil, aynı zamanda bu bilgileri sıfta uygulama becerilerini de değerlendirmeye odaklanmıştır. Yapısal olarak, ölçeğin boyutları, çeşitli pedagojik yaklaşımlar ve yükseköğretimdeki öğrenci merkezli eğitim gereklilikleri dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Geçerlik

ÖYDÖ'nün **Geçerlik** çalışması, ölçeğin gerçekten ölçmek istediği yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek üzere gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışmasında genellikle içerik geçerliği (uzman görüşleri ile) ve yapı geçerliği (faktör analizi ile) incelenmiştir.

Çalışma kapsamında, yapı geçerliğini test etmek için Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri (AFA ve DFA) kullanılmıştır. Ölçeğin maddelerinin, teorik olarak belirlenen alt boyutlarla uyumlu olduğu ve kabul edilebilir düzeyde faktör yüklerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Spesifik geçerlik katsayıları ve detaylı analiz sonuçları, Doğanay ve arkadaşları (2021) tarafından yayımlanan orijinal makalede yer almaktadır.

Güvenirlilik

ÖYDÖ'nün **Güvenirlilik** çalışması, ölçeğin farklı zamanlarda ve farklı örneklerde tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Güvenirlilik analizinde, genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve madde-toplam korelasyonları incelenmiştir.

Geliştirme çalışmasında, ölçeğin genel olarak ve alt boyutlar bazında yüksek iç tutarlılık katsayılarına sahip olduğu rapor edilmiştir. Bu durum, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Güvenirlilik katsayıları ve detaylı ve test-tekrar test güvenirlilik sonuçları (varsa), ilgili akademik yayında sunulmuştur.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, ÖYDÖ'nün yapısal boyutları ortaya çıkarmak ve doğrulamak amacıyla **Faktör Analizi** uygulanmıştır. İlk aşamada, ölçeğin temel yapılarını keşfetmek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmış, bu analiz sonucunda ölçeğin kaç boyuttan oluştuğu belirlenmiştir.

İkinci aşamada ise, teorik modelin örneklem verileriyle uyumunu test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçları, model uyum indekslerinin (örneğin, RMSEA, CFI, TLI) kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu ve ölçeğin çok boyutlu yapılarının doğrulandığını göstermiştir. Bu analizler, ÖYDÖ'nün sağlam bir psikometrik yapıya sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Ölçme Arac?

Test Çe?idi: Geli?tirme Çal??mas? (Development)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?ld??? varsay?lmaktad?r (Örne?in: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yüksekö?retim Kurumlar?nda Görev Yapan Ö?retim Elemanlar? (Ara?t?rma Görevlileri, Ö?retim Görevlileri, Doktor Ö?retim Üyeleri, Doçentler ve Profesörler).

Ya? Grubu: Yeti?kin (Akademik Personel)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerde görev yapan akademik personel.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) veya Ö?renci De?erlendirmesi (Student evaluation) ?eklinde uygulanabilir; ancak geli?tirme çal??mas? genellikle ö?retim elemanlar?n?n kendi yeterliklerine dair öz bildirimlerini toplar.

Anahtar Kelimeler

Pedagojik formasyon, yüksekö?retim kalitesi, akademik performans, ölçme ve de?erlendirme, e?itim ara?t?rmalar?.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ahmet DO?ANAY

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l?k E-posta Adresleri: adoganay@cu.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Çukurova Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Adana, Türkiye (Yüksekö?retim Kurumu bilgisine dayal? varsay?m).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2021 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle kaynak belirtilerek mümkündür. Ölçe?in kullan?m? için resmi izinler ve potansiyel ücretler hakk?nda kesin bilgi almak için sorumlu yazar Ahmet Do?anay ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [ogretim-elemanlarinin-ogretim-yeterliklerini-degerlendirme-olcegi-oydo-toad.pdf](https://doi.org/10.24315/tred.694869)

Kaynaklar

Doğanay, A., Yeşilpınar-Uyar, M., Dinçer, S. ve Karaçoban, F. (2021). Öğretim elemanlarının öğretim yeterliklerini değerlendirme ölçeği (ÖYDÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(1), 201-214. <https://doi.org/10.24315/tred.694869>

Makalenin tam metnine erişim için bağlantı: dergipark.org.tr

Öğretim Elemanlarının Öğretim Yeterliklerini Değerlendirme Ölçeği (ÖYDÖ)

Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ölçek maddelerinin tamamına ve derecelendirme formatına ilişkin detaylı bilgilere, Doğanay, Yeşilpınar-Uyar, Dinçer ve Karaçoban (2021) tarafından yayımlanan "Öğretim elemanlarının öğretim yeterliklerini değerlendirme ölçeği (ÖYDÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması" başlıklı akademik makaleden ulaşılabilir.